

Livsglede

1/ 2005

MEDLEMSBLAD FOR MOMENTUM · FORENINGEN

FOR ARM- OG BENPROTESEBRUKERE

Det er bedre med en krok enn ti tommeltotter!

(Ta gjerne bladet med deg og la også andre få se det)

Knäleder

ProLimb

KenDall

*A72H innovativt säkerhets
länksystem vikt 780 g*

*A1 tryggt & lätt bromsknä
vikt 630 g*

*H2 fyrledsdesign med
clever bone vikt 960 g*

*A6 minimal bygghöjd med
eller utan lås vikt 580 g*

*KK-303 nållagrad så som
alla andra vikt 610 g*

*Cupid barn/ vuxen viktop-
timering 385 g/ 670 g*

*KK-301 för slitvargar
vikt 840 g*

Steinar Knutsen
Stroeket 9, 1383 Asker
tel 91686272

tel +46 8 4495650
fax +46 8 6464767 [www.
erimed.se](http://www.erimed.se)

erimed

LIVSGLEDE 1/2005

Utgiver: MOMENTUM,
Postboks 49 Skøyen 0212 Oslo.
Utkommer 4 ganger årlig.

Layout: Presis Media AS
Trykk: Wisa Grafisk as

STYRET I MOMENTUM

Kontakt en av oss i styret - vi står til din disposisjon:

Nils-Odd Tønnevoll
Styreleder/program&prosjektansvarlig,
lår/leggproteosebruker
Dorthea vei 1, 0287 Oslo
E-post nils@connectum.no
Tlf 22 44 87 97, 92 20 16 26

Elin Holen
Nestleder/medlems&økonomiansvarlig,
lårproteosebruker
Gamle Drammensvei 241, 1383 Asker
E-post elinholen@hotmail.com
Tlf 66 78 78 18, 99 01 66 92

Helge Borgevad
Likemannskoordinator, armproteosebruker
Øvre Fagerli vei 11, 3410 Sylling
E-post helge.borgevad@selvaag.no
Tlf 32 85 64 26, 90 16 26 81

Geir Bornkessel
Prosjektansvarlig, leggproteosebruker
Granbakken 21, 1281 Oslo
E-post geir.bornkessel@ncc.no
Tlf 22 75 40 44, 97 15 58 78

Arnfinn Hellan
Barn&foreldrekontakt, støttemedlem
Måssåbergvn 19, 7710 Sparbu
E-post arnfinn.hellan@etac.no
Tlf 74 14 34 18, 97 72 90 61

Kåre Mæhlen
Styremedlem
Øftli, 7500 Stjørdal
E-post kmaehlen@frisurf.no
Tlf 74 80 25 36, 95 82 64 91

Lillian Perret
Sekretær/rekrutteringsansvarlig, lårproteosebruker
Dronningensgate 80, 8006 Bodø
E-post perret@online.no
Tlf 75 52 03 67, 91 76 11 81

Internett:
www.momentum.nu

Medlemskapskategorier (2005):
Hovedmedlem (for proteosebrukere) kr. 200.-
Familiemedl.(en bruker og en el. fl. i husstanden) kr 300.-
Støttemedlem (påførende og fagpersonell) kr. 100.-
Bedriftmedlem (leverandør / verksted) kr. 1.000.-

Donasjoner mottas med takk!

Annonser:
Vennligst kontakt
Nils-Odd Tønnevoll tlf. 22 44 87 97,
faks 22 44 33 19 eller nils@connectum.no
for nærmere informasjon.

Bankforbindelse:
BNbank, kontonr. 9235.17.01406

Forsiden viser:
Cato Zahl Pedersen holdt tilhørerne i ånde
med sin beretning fra turen til Sydpolen.
Lysbildet i bakgrunnen viser stemningen i
teltet underveis – Cato selv (til venstre) og
Odd Harald Hauge, en av de to andre
eventyrerne som deltok.

KOMMENTAR

I denne utgaven av Livsglede er det blant annet lagt fokus på barn! Som foreldre til et barn med fysisk funksjonshemming, er vi veldig opptatt av tilrettelegging, og at hjem, skole etc. skal være tilrettelagt slik at man kan skal være selvhjelpen i hverdagen. I vår jobb som selgere i hjelpemiddelbransjen gjennom 15 år, har vi sett og opplevd mange triste skjebner. Det være seg foreldre til barn med funksjonshemming som ikke føler at de får den hjelpen de trenger, barn som ikke får stilt rett diagnose, foreldre som føler sterk skyld i det som har skjedd, foreldre som har gått fra hverandre og mye mer.

”Det gjelder å legge til rette slik at alle får en så god start på livet som mulig og lik mulighet til å utfolde seg!”

Så i 1996 da vår datter Anita ble født med dysmeli på begge bein, var selvfølgelig sjokket stort, og spørsmålene mange, men etter hvert var det bare å brette opp ermene, og gjøre det beste ut av Anitas situasjon. Vi måtte legge til rette sånn at hun skulle få en så god start på livet som mulig! På jobben har vi en visjon, og den prøver vi også å følge utenom arbeid: *ETAC arbeider for alle menneskers rett til en selvstendig tilværelse. Vi ønsker at alle mennesker skal ha lik mulighet og frihet til å skape sin egen hverdag uavhengig av fysiske forutsetninger.*

Ingen vet hva morgendagen bringer, men så langt føler vi at vi har lyktes!

P.S.

Hvis du har spørsmål eller kommentarer til denne lederen kan du kontakte Arnfinn Hellan på telefon 74 14 90 40, mobil 97 72 90 61 eller E-post arnfinn.hellan@etac.no

D.S.

INNHold

En mann som ser muligheter s. 4 – 5
En glajente på 8 – s. 6 – 7
Den dagen livet fikk en annen mening s. 7 – 8
Momentum øker innsatsen i nord s. 9
Musikk, sang og livsglede på jule-konsert i Bergen s. 10 – 11
Muntrasjonsrådet Jørn Kvamme s. 12 – 13
De satser på bedre benamputasjoner s. 14 – 15

Momentum til kamp

for fri ferdsel i utmark s. 16 – 17
Amputasjonstreff SSR, Stavern s. 18
Momentumprisen 2005 s. 19
Vi søker deltakere til medisinsk klinisk studie for låramputerte s. 20 – 21
Momentum programkalender s. 22
Momentum lokale kontakter s. 30
Et godt liv forlenger latteren...
Meld deg inn i Momentum! s. 31

www.momentum.nu

En mann som ser muligheter

Cato Zahl Pedersen – mange ville utveksle noen ord med ham etter kåseriet.

Behov for å se muligheter der du i dag ser problemer? Sjekk om du kan la deg inspirere av et menneske som Cato Zahl Pedersen, den armløse mannen som for noen år siden tok seg en tur til Sydpolen – på ski.

TEKST: F. DAHL
FOTO: HANS H. REINERTSEN

Ikke til forkleinelse for omvisningen i Sophies Minde Ortopedi AS, nye lokaler, men: — I de fleste fremmøt-tes øyne var det vel Cato Zahl Pedersen som, med kåseri og ledsagende lysbilder, stjal showet under Momentums kvelds-arrangement i Oslo 19. januar.

Hjelpesmeg – her lever så mange av oss en hverdag hvor vi, enten vi har armer og bein i behold eller ikke, kan synes at ditt eller datt går på tverke, ja, at så mye kunne vært bedre. Og så kan vi

etter et møte med Zahl Pedersen føle oss en smule sutrende, en smule skamfulle og kanskje fremfor alt fulle av inspirasjon til å se at... ja, *at hverdagen jo egentlig, tross alt, byr på noen muligheter vi ikke hadde sett eller iallfall ikke hadde satt i fokus.*

Hvorfor ikke jeg?

Hvis den fyren kom seg til Sydpolen uten armer – gjennom is og kulde, opp bratte bakker, med tung proviant- og utstyr-

spulk på slep, sammen med to andre eventyrere – så må vel jeg for svingende kunne gi meg et nytt spark bak og få til litt mer, tåle litt mer, lykkes litt bedre...

Helt i tråd, for øvrig, med hva den benløse formann Nils-Odd Tønnevold i Momentum – foreningen for arm- og benprotesebrukere – så ofte sier og gjør, og sa og gjorde også denne aftenen: «Det er bedre å tenne et lys enn å forbanne mørket.»

Sophies Mindes nye tilværelse

Vel, arrangementet ble innledet med at direktør Håkon Jensen i Sophies Minde Ortopedi AS redegjorde for dette produkt- og tjenesteselskapets historie og for flyttingen i fjor sommer, fra gamle lokaler på Carl Berners plass til nyoppussede lokaler i den tidligere sykepleierskolebygningen på Aker universitetssykehus (flyttingen ble omtalt i Livsglede nr. 2, 2004).

«Ideen er veldig lett tilgjengelighet – heisen rett opp, og da skjer alt på én flate,» sa Jensen, før han inviterte Momentummedlemmer samt venner og kjente av dem til en omvisning.

Ikke rart at noen kolleger i konkurrerende selskaper ringte og gratulerte Jensen og hans medarbeidere ved flyttingen i fjor. For de moderne og lyse lokalene – der prøverom, verksteder og øvrige fasiliteter ligger i en tilsynelatende logisk rekkefølge – fremstår som trivelige for både kunder og ansatte. Flere av Jensens medarbeidere hjalp de besøkende til å få innsikt i hvordan ulike proteser og andre hjelpemidler lages og tilpasses den enkelte brukers behov.

Et aldri så lite museum i lokalene tjener til å understreke hvilken utvikling bransjen har vært gjenstand for, hvordan eksempelvis en benprotese fra mange årtier tilbake ser ut i forhold til en protese av i dag.

Til inspirasjon...

Sa Cato Zahl Pedersen, 46 år gammel, oppvokst på Nesodden ved Oslo. Mistet hele venstre og halve høyre arm i en høy-

Fra omvisningen i Sophies Minde Ortopedi. Nanna Gundersen, ortopeditekniker, orienterer Kham og Marit Viravong – og deres lille Marius.

spentmastulykke i 1973. Fremstår som en tøffing, en som ikke ga opp. Vakte oppsikt ikke minst da han i 1994 nådde Sydpolen sammen med Odd Harald Hauge og Lars Ebbesen, etter en 1400 kilometer lang skitur som ble gjennomført på 54 dager. Utdannet ved Norges Idrettshøyskole og Norges Markedshøyskole. Har hatt flere stillinger i næringslivet. Driver foredragsvirksomhet knyttet til omstillingsprosesser, forandringsvilighet samt dette å sette seg mål og nå dem i samhandling. Vunnet 13 gull og en sølv i Paralympics innen friidrett, langrenn og alpint. Har påtatt seg en rekke verv. Er blitt hedret med en rekke priser. Familiefar.

En av tekstene som lyste opp innimelom bilder fra turen til Sydpolen, mens Zahl Pedersen snakket:

Begrensningene finnes kun i eget hode – mulighetene likeså.

Han kom inn på, snakket litt foraktelig om, hvordan det i det moderne velferds-samfunn stadig skrives etter behag, etter rettigheter, mens det er hva vi har behov for som bør være utslagsgivende, som han sa.

En annen tekst:

Håndtere det som hender, fremfor å kontrollere alt som kan skje.

Han fleipet også, fremholdt det gode humør som et middel til å komme gjennom dagen, gjennom en tur til Sydpolen: «Amputér, og du vil ha det langt mer behagelig, i hvert fall ikke fryse av deg fingrene.»

Enda en tekst:

Bevissthet er å fokusere på det du skal gjøre – og gjøre det.

Det var ikke gitt, i det ulykken i høy-spentmasten inntraff, at han skulle overleve. Men hva tenker Zahl Pedersen, denne mann som ser muligheter? «Jeg holder 37 grader, det betyr at jeg lever, de er jo rimelig bra for en som nesten var død.»

Han fortalte at han lå an til å bli odels-gutt og pianospiller for livet. Det gikk altså ikke helt sånn. Hvis det var gått sånn? «Jeg vet ikke om jeg ville ha noe lykkeligere liv.»

Avslutning på aftenen: Rundstykker, kaker, kaffe – og mange som ville slå av en prat med kåsøren. På forhånd hadde mange sagt om turen til Sydpolen at den var et umulig prosjekt for Zahl Pedersen.

Umulig for Cato Zahl Pedersen?
Han viste at det var mulig.

Et aldri så lite museum i Sophies Minde Ortopedis nye lokaler. Ergoterapeutene Åge Tornes og Line Berthelsen får et inntrykk av gamle dagers teknologi.

En glajente på 8 —og ikke så ulik en du kjenner

Anita Hellan går i 3 klasse på Mære skole i Sparbu. Hun hopper på trampoline, hun spiller fotball, går på ski og elsker å svømme. Hun er sikkert ikke så ulik en jente som du kanskje kjenner i familien, vennekretsen eller i nabolaget.

TEKST OG FOTO: ODD GURVIN

Anita på skitur sammen med familien.

Anita er tydelig lykkelig over å ha deltatt i orienteringsløp.

Anita fryder seg med sin scooter.

Som utenforstående tenker vi kanskje, stakkars jente som er født uten føtter og må leve resten av livet med 2 proteser. Men hennes verden er kanskje ikke så ille som mange andre, om man ser tingene i perspektiv. Slik som hennes foreldre Randi og Arnfinn har valgt å gjøre det når situasjonen først har oppstått.

Anita har to foreldre og en bror som elsker henne og som setter hennes ve og vel høyt, men som ikke syr «puter» under armene hennes. De gjør ikke mer for å hjelpe henne med praktiske ting, enn de gjorde for hennes fire år eldre bror. De forsøker å behandle henne på samme måte som ham, og som medfører at hun også har sine plikter som må passes på.

Hun har, og tar ansvar. Hun blir behandlet som et eget selvstendig individ og som til slutt vil gjøre henne sterk og klar for den verden hun lever i. Mange barn rundt omkring i Norge, og ellers i verden, har det betraktelig verre enn Anita - med eller uten fullt utviklede ben. Anitas foreldre er klar over dette og i de første årene var dette også deres trøst.

Foruten en forferdelig og jeg vil si katastrofal start, der helsepersonellet på sykehuset ikke hadde kunnskap eller kompetanse til å forstå hva som var skjedd, eller hadde informasjon nok til å veilede familien Hellan, har de klart seg veldig bra. Men deres historie er sterk fordi det bekrefter at informasjon og kunnskap om dysmeli ikke har nådd frem til dem som skal kunne dette. Helsepersonell på et sykehus som er ansatt i en fødestue, vi får bare håpe at verden har endret seg siden 1996, det året Anita ble født.

Arnfinn Hellan ble på samlingen på Solstrand i vår valgt inn i styret og som forklaring på hvorfor han ville engasjere seg sa Arnfinn da: - Vi har en god organisasjon i Momentum, men vi har alt for lite barn og ungdom representerte som medlemmer. Derfor er det viktig at vi

Anita klar for sin første skoledag.

arbeider aktivt med å bli mer synlige gjennom behandlingsinstitusjoner, førstelinjetjenester og kommuner.

Momentum, Norsk Dysmeliforbund, Norsk Handikapforbund osv og de ulike foreningenes medlemmer bør alle ta et ansvar for å øke og spre kunnskapen om dysmeli til helsepersonell og opplæringsinstitusjoner av helsepersonell. La ingen igjen oppleve spørsmålet: Har du tatt noe spesielt under svangerskapet siden deres barn er født uten ben?

Anita - en aktiv og glad jente

Selv om det er generelt lite tilbud for handikappede barn i nærheten der Anita bor, er hun aktiv. Hun elsker å svømme i bassenget og trives som «fiske i vannet». Hun har fått sykkel og hun er som oftest med når familien går turer. Da bruker hun sin elektriske scooter eller går litt, alt ettersom hun selv føler for det. Anita får være med på det hun selv vil, men akkurat nå er hun i en periode i barndommen der inneaktiviteter er gøyst. Hun er akkurat som nabojenten i huset nedenfor mitt. Det er foreldrenes ære fordi de har valgt å satse på informasjon, toleranse og åpenhet i mot omverden i forhold til Anitas handikap.

Den dagen livet fikk en annen mening

– Ettersom årene går, tenker vi egentlig mindre og mindre på begrensningene, og fokuserer mer på mulighetene hennes. Vi har vel erfart gjennom disse 8 årene, at hun klarer det meste hun setter seg fore, forteller Randi og Arnfinn Hellan og snakker om sin datter Anita som er født med dysmeli.

TEKST OG FOTO: ODD GURVIN

Da ekteparet Hellan fikk sitt andre barn, ble gleden over fødselen raskt blandet med fortvilelse og lammelse. Deres datter var ikke helt som andre barn. Deler av begge føttene var borte. Venstre fot manglet fra ankel og ned, høyre fot manglet fra leggen.

Fortvilelsen var stor og verst var det for pappa Arnfinn, som bare så sin lille datter på de korte besøkene på sykehuset. – Han så ikke jenta, men bare det som manglet, minnes Randi. Litt enklere var det for den nybakte moren som hadde barnet hos seg hele tiden på sykehuset. Men for Arnfinn endret dette seg raskt når de kom hjem og alle fikk være sammen, også storebror Audun tok det fint. – Hun mangler noen tær, men det gjør ikke så mye, fortalte Audun til noen kamerater etter fødselen.

Som foreldre har Randi og Arnfinn hele tiden vært åpen overfor henne om at hun ikke har like føtter som de fleste andre. Dette har de gjort fordi Anita skal få et naturlig forhold til sitt handikap, være trygg på seg selv og akseptere seg selv slik hun er. – For å oppnå dette er det viktig at vi som er rundt henne daglig, viser at vi er glade i henne slik som hun er. Vi må ikke skjule manglene hennes, mener Randi.

Da hun var 4-5 år kom de første spørsmålene: – Hvorfor har jeg sånne føtter? Hvorfor tar ikke dere av dere føttene om natten? Jeg vil ikke ha sånne føtter, jeg faller så mye. Får jeg aldri sånne føtter som dere har? ►

Anita sammen med broren Audun og mamma Randi.

Anita på sydenferie, her sammen med broren Audun og mamma Randi.

Tårene kommer ofte hos henne når hun spør om disse tingene, da er hun litt lei seg, sier pappa Arnfinn.

- Man må prøve å forklare så godt man kan som foreldre. Det er ikke alltid like enkelt og vi syntes det var forferdelig urettferdig at vår datter skulle mangle så mye av begge bena da hun ble født.

Vi gikk ikke rundt og syntes synd på oss selv, det var fremtiden hennes som bekymret oss. Vil hun noen gang kunne lære seg å gå, var spørsmålene de nybakte foreldrene spurte seg selv om.

Den først store seieren

Anita tok sine første skritt på protesene 17 måneder gammel, og dette var den første store seieren for familien Hellan. Siden har seirene vært mange og gledelige. Jevnaldringene løper kanskje litt raskere og kler av og på seg fortere, men Anita klarer alt dette hun også. - Det som bekymrer oss litt, er vel kanskje at det etter hvert kan komme en del belastningsskader. Ellers ser vi at Anita ikke er redd for å prøve noe. Hun elsker å hoppe på trampoline, hun spiller fotball med broren Audun, hun går på ski og ikke minst elsker hun å være i bassenget. Læreren fortalte at hun sågar hadde prøvd å ta brassespark på fotballbanen i en gymtime, forteller mor og far.

Barnehage og skole har gått veldig bra. Da hun begynte i barnehagen hadde de med seg fysioterapeut første dagen som fortalte litt om føttene til Anita. Ungene fikk spørre om det de ville og Anita tok av seg protesene så alle fikk se. Da var alt greit. Overgangen til skole gikk av seg selv, da mange av de hun var i barnehagen sammen med begynte i samme klasse.

- Vi snakket med skolen om diverse tilrettelegging i god tid, slik at alt var klart til skolestart. En del praktiske ting har dukket opp, men de har vi ordnet opp

Anita på tur i Trollstigen, her sammen med broren Audun og pappa Arnfinn.

etter hvert, og skolen har vært veldig samarbeidsvillig. Informasjon og åpenhet er utrolig viktig for å skape optimale resultater for Anita i hverdagen, mener Randi og Arnfinn.

- Vi synes selv vi har gjort det riktige overfor omgivelsene. Vi har vist vår datter slik hun er og har snakket åpent ut om det som har skjedd. Dette har vi for øvrig fått mye skryt for hos fagpersonell, fordi vi har taklet det på en riktig måte, sier Arnfinn.

Informasjon og møte med like-sinnede er utrolig viktig

- Det er klart at man som nybakt mor føler seg «skyldig» for Anitas handikap, når det første man blir spurt om på fødeavdelingen er om man har tatt noe spesielt under svangerskapet. Etter hvert som vi har lest litt mer om dysmeli, har vi vel funnet ut at det hele er et mysterium som

ingen har noe svar på eller er skyld i, sier Randi.

Etter en heller amatørmessig start på fødeavdelingen, var det en barnelege som tok ansvar. Han fortalte Randi og Arnfinn blant annet om tilbudet ved TRS, Sunnaas, der de dro allerede når Anita kun var 2 mnd gammel. For familien var det verdifullt å treffe andre familier i samme situasjon, og som de sier. - Det hjelper veldig å se eldre barn med proteser som løper rundt og fungerer som alle andre, fordi du føler deg veldig liten og alene når sånt skjer.

Selv sitter Arnfinn i Momentums styre for å være med på å spre informasjon om dysmeli, fremme samholdet mellom like-sinnede barn og påvirke utvikling som kan være med på at barn med dysmeli eller amputasjon får det bedre i fremtiden. De håper også at Anita på sikt vil engasjere seg i Momentum og bidra til å spre åpenhet om handikapet.

Familien kommer styrket ut

- Anitas handikap har definitivt styrket vårt parforhold, og vi har forandret oss. Som familie er vi blitt betraktelig mer sammensveiset. Små bagateller og problemer betyr ikke så mye lenger, og vi tar ikke alt som en selvfølge. Vi tenker ikke over i hverdagen at vi har et barn med handikap, vi er glade for det vi har fått. Alt kunne vært så mye verre, minner de oss på.

Foreldrene er veldig spente på årene som kommer. Tenårene er rett rundt hjørnet og er en tid i livet da det er viktig å være som alle andre. De mener og tror at de har gitt henne den riktige ballasten så langt, ved å fortelle henne at hun er akkurat like fin og verdifull som alle andre. - Vi kan bare prøve å gi henne så gode svar som mulig etter hvert som ting dukker opp. Hun er veldig selvstendig og hun kommer til å greie seg fint i det voksne liv, tror Randi og Arnfinn.

- Vi håper at årene fremover fortsetter like bra som de første 8 og at vi kan hjelpe henne gjennom livets vanskeligste faser. Vi vet at det vil bli mange tøffe tak også i årene som kommer, men vi vet at hun vil fortsette å gi oss masse glede også i fremtiden. Vi gleder oss, fordi Anita har gitt livet vårt en helt ny mening, sier to stolte foreldre til Livsglede.

Momentum øker innsatsen i nord

TEKST: KAREN MORTENSEN

FOTO: SILJE NILSEN OG PRIVAT BILDE

I november ble det etablert lokallag for Momentum i Lofoten og Vesterålen.

Etter å ha gjennomgått en amputasjon føler mange at de må venne seg til livet en gang til. I en slik situasjon kan det være godt og snakke med likesinnede. Dette er noe Momentum legger stor vekt på over hele landet.

– Vår visjon er å spre livsglede og det er mye bedre å tenne å lys enn å forbanne mørket, sier styreleder Nils- Odd Tønnevoll. Under et Momentummøte i Stokkmarknes forteller Tønnevoll at målet er at ingen amputerte eller pårørende skal behøve å bli overlatt til seg selv. – Vi som har levd som amputerte en stund skal være motivatorer for mennesker som plutselig befinner seg i en ny livssituasjon. Vi ønsker å være tilstede og gjennom eget eksempel vise at det går an å ha et godt liv, til tross for amputasjon.

Lange avstander

Likemann Per Meby i Nordland forteller at de har kommet et godt stykke på vei i arbeidet i hans distrikt. – Vi er nå tilgjengelig på sykehusene i fylket for dem som har gjennomgått amputasjoner, sier han. Per Meby sier at det vanskeligste med arbeidet hans er de lange avstandene i fylket. – Blant annet er det slik at pasienter fra Bodø sendes til et rehabilite-

VIL GI AV SEG SELV: Per Meby vil være en hjelp for andre mennesker som har måttet gå gjennom en amputasjon.

MEDMENNESKER: Fredrik Johansen og Jan-Henry Søberg er likemenn i Momentum. Foreningen for arm- og bein protesebrukere. (Foto: Silje Nilsen)

ringssenter som ligger 25 mil fra der jeg bor. Så avstandene gjør arbeidet vårt vanskeligere, men målet er at vi skal være tilstede der det er behov for oss. Meby tilbringer mye tid på et lærings og mestringssenter i Bodø. – Her holder jeg foredrag om hvordan det er å leve med en amputasjon. Selv opplevde Meby å måtte amputere høyre ben ved leggen i 2001. – Jeg følte et sterkt behov for noen å snakke med, noen som hadde opplevd det samme. Dette var ikke et tilbud som var tilgjengelig. Det ble derfor naturlig for Meby å engasjere seg i likemannsarbeidet. – Det er veldig givende, du møter så mange forskjellige typer mennesker. Hvordan folk takler det å amputere er veldig forskjellig. Noen takler det svært tungt, mens andre tar det fint. Men Meby er svært opptatt av at det er den nyamputerte som skal stille premissene for likemannsarbeidet. – Det viktigste med å være en likemann er at en har medmeneskelige følelser. Vi er alle forskjellige og opptatt av ulike ting. Meby sier han er svært fornøyd med oppfølgingen fra Momentum. – Vi har vært på likemannssamlinger og fått god skolering, sier han.

Likemannskoordinator

I avisen Vesterålen leser vi at likemannskoordinator Jan Henry Søberg har vært en av de viktigste pådriverne for etableringen av lokallagene i Lofoten og Vesterålen sammen med Fredrik Johansen. – Vi ønsker å nå frem til alle i distriktet som enten er amputert eller står i fare for å måtte amputere. Søberg forteller at det er mange protesebrukere som ikke har kontakt med andre protesebrukere og som ikke vet noen ting om amputasjon og protesebruk. – Spesielt litt eldre brukere tror ofte at hvis de har fått en dårlig tilpasset protese at det skal være sånn. Vi har lang erfaring som protesebrukere og kan gi veiledning til andre i samme situasjon.

En god dialog med helsepersonell er viktig for å komme i kontakt med folk som har amputert. – Det er mye som skal legges til rette for protesebrukere og vi gjør gjerne vårt for å bidra, uttaler Fredrik Johansen til avisen. En optimistisk Jan- Henry Søberg avslutter med å si at foreningen jobber med å se fremover og oppdage mulighetene. – Det er viktig med en positiv holdning.

Musikk, sang og livsglede på julekonsert i Bergen

TEKST OG FOTO: ODD GURVIN

St. Pauls Barnekor sjarmerte samtlige tilhørere med flott opptreden.

Søndag 12. desember var det julekonsert i St. Paul kirke i Bergen. Over 150 mennesker fikk gleden av å se og høre St. Paul Barnekor, flere musikkstykker fremført av Belinda Mossefinn (sang), Johan Sebastian Blum (Chello) og Otto Christian Odland (Piano) og det imponerende «Lysekoret». Alt til ære for Momentums medlemmer.

Lysekoret takker for en voldsom applaus.

Konserten ble åpnet av 18 små, lyse og vakre stemmer fra St. Paul barnekor iført fullt Lucia-utstyr. Barnekoret satte stemningen for resten av den timeslange konserten, en konsert som av flere ble belønnet med karakterene «fantastisk», «utrolig» og «enormt» fra de fremmøtte. Adjektivene kom hovedsakelig på grunn av artist-enes fremføring, men også i stor grad den akustikken som var i den katolske kirken. En akustikk som ga oss følelsen av å være tilstede i en ekte «katedral».

Etterfulgt av de tre sangene fra barnekoret, kom Blum og Odland med et instrumentalt innslag, fremført på piano og chello, før solisten Belinda Mossefinn slo seg sammen med dem og fremførte flere vakre kjente musikk-stykker.

Sangerinnen Mossefinn fikk så hvile stemmen sin litt mens hun dirigerte det 40 manns store «Lysekoret», før hun selv flankert av Blum og Odland fortsatte med blant annet Ave Maria og O helga natt.

Julebudskapet ble denne kvelden levert med rytme, glede og entusiasme, og samtlige artister fikk behørig applaus etter sine respektive nummer. To ganger var forsamlingen på randen til trampek-lapp. Det var da «Lysekoret» hadde frem-ført Mary's Boychild og da trekløveret Mossefinn, Blum og Odland frem-førte Ave Maria.

Solisten Johan Sebastian Blum, organist Odland og sopranen Belinda Mossefinn på sitt beste.

Selv fikk vi alle sammen delta på slutten da Deilig er jorden ble sunget i felle-skap – det var rett og slett bare å la jule-stemningen sige på.

Leverandørinitiativ

Initiativtaker til konserten, Svein Vidar Ersvær fra Atterås Ortopediteknikk som selv er med i «Lysekoret», sier – Jeg er selv meget glad i, og opptatt av musikk, og for meg er dette noe som skaper livs-glede. Derfor mente jeg at en slik konsert også kunne passe for Momentums med-lemmer, og oppmøtet bekrefter at dette var riktig. Samtidig er det gøy for oss å kunne samarbeide med både konkurren-ter og leverandører for å gjøre noe sam-men for våre kunder.

Petter Christensen fra Drevelin og Jørn Kvamme fra Ortopro var heller ikke

sene om å bla opp midler som skulle til for å få realisert konserten.

– Selvsagt vil vi stille opp for kundene våre og være med på dette. Veldig hygge-lig og positivt, istemmer Jørn og Petter mens de skjenker kaffe til de nærmere 50 menneskene som var møtt opp til kaffe-stunden før konserten startet. En del av de besøkende benyttet også anledningen til å få seg en julegløgg etter konserten var over.

Ekteparet Britt og Gerry Mathisen (Gerry amputerte beinet 21 august) og avdelingsoverlege Sigrun Solberg ved Haukeland Universitetssykehus oppsum-merer kvelden for alle på denne måten: – Et kjempetiltak og en fantastisk konsert.

Muntrasjonsrådet

Jørn Kvamme

Jørn Kvamme er et lysende eksempel på livsmot og pågangskraft. Ved hjelp av sin entusiasme og sprudlende humør har han bygget opp den suksessrike protesebedriften Ortopro med kunder over hele Skandinavia.

Tekst/Foto: Karen Mortensen

Det første en legger merke til med Jørn er hans humor og gjestfrihet. Han tar blidt i mot oss på kontoret til Ortopro i Bergen og byr på både kaffe og sjokolade. Ortopro er Jørns bedrift og han er selv daglig leder. – Eller leiar i det daglige, som jeg selv liker å kalle meg, tøyser Jørn. Jørn er selv protesebruker etter å ha amputert høyre bein. – Jeg var utsatt for en motorsykkelulykke i 1986, forteller han. Jørn sier at det var en stor overgang å gå fra og være en ung, sprek mann til å bli det som han den gang definerte som krøpling. –Heldigvis hadde jeg gode venner som hjalp meg på beina igjen, eller skal jeg si, på beinet igjen, ler Jørn med stor selvironi.

Skiftet yrke

Etter ulykken trente Jørn seg opp igjen med hjelp av protesefirmaet Drevelin i Bergen. – Jeg er utdannet rørlegger, men fant snart ut etter ulykken at jeg heller ville drive med å tilpasse proteser til folk. Det endte med at rørleggeren skiftet yrke og ble ansatt hos Drevelin.

– Her var jeg i syv år. Etter hvert ønsket jeg å drive med tilpassing av rullestoler. Dette drev jeg med i fem år, sier Jørn, som synes det var en kjekk jobb der han fikk være mye ute på veien og treffe mange ulike mennesker.

Men Jørn fant tilslutt ut at det var proteser han ønsket å drive med.

– Jeg fant et firma i USA som drev med salg av en protese fot kalt Genesis. Jeg ringte til firmaet og spurte om de hadde noen som forhandlet produktene deres

i Skandinavia. Det hadde de ikke, så jeg spurte om jeg kunne få være forhandleren deres, ler Jørn igjen. Han smiler av lykketreffet som gjorde at han i dag har en suksessrik bedrift med fem ansatte. – Det er jo faktisk ikke lenger siden enn februar 2001 at firmaet ble stiftet og i dag har vi kunder over hele Skandinavia. Jeg er stolt over alt vi har å tilby og føler at vi virkelig har et fullt sortiment. Ortopro samarbeider med firmaene Bauerfeind i Tyskland og Blatchford i England. – Alle som er nyamputerte er dårlige protesebrukere i begynnelsen. Da er det

viktig å inneha den kompetansen vi kan tilby kundene.

Jørn sier at Ortopro tar utgangspunkt i at alle kundene er forskjellige og har ulike behov.

– I Ortopro skal vi være løsningsorienterte og ha god oppfølging av kundene.

Mye av virksomheten vår går ut på å informere ortopediske bedrifter om de mange ulike produktene i markedet. For å kunne gjøre en god jobb for kundene er de avhengig av kunnskap. I følge Jørn er det ulike syn på det rent estetiske ved protesebruk. – Folk er forskjellige.

GLAD OG STOLT:

Jørn Kvamme er svært fornøyd med virksomheten til protesefirmaet Ortopro.

Med ett håndtrykk bekreftes at avtalen mellom proteseprodusenten Blatchford og norske Ortopro er inngått. David de Magtige og Jørn Kvamme ser frem til å arbeide sammen i Skandinavia. – Blatchford har en rekke interessante protese knær og veldig mye annet og jeg gleder meg til å kunne tilby dette til de ortopediske verkstedene, uttaler Jørn entusiastisk.

Optimistisk

Å måtte amputere et ben medfører mange endringer i livet. Jørn har taklet sin situasjon med positivitet og optimisme. – Det har liksom aldri vært noen grunn til å bekymre seg og jeg føler egentlig ikke at jeg har noe handikap. Jeg stortrives med tilværelsen, er gift og har tre barn og jeg har et fantastisk yrke. Jeg må få gi min kone Randi en blomst. Hun tar seg av barna i det daglige og er helt enestående. Hun er en fantastisk livsledsager.

Jeg setter også pris på at jeg får reise mye i jobben og Jørn forteller at det er en god tone blant alle som jobber med proteser. – Dette er en liten bransje, derfor treffer en ofte de samme menneskene igjen og igjen. Da har en muligheten til å utveksle erfaringer og det er bra. Det er slik at alle vet hva som skjer og samarbeidet er bra. Et produkt jeg har fått agenturet for i Skandinavia og som er veldig bra er SLIPKNOTT (på norsk: «gli ikke»). Dette er en type knott i gummi som gjør det mye tryggere å gå med krykker eller stokk på alle slags underlag. Knotten har et kuleledd og «tenner» under, som gjør at den får et veldig godt grep på underlaget. Denne krykkeknotten gjør det mulig for folk å gå trygt med stokk eller krykker, både innen- og utendørs. Jørn vil dessuten fremheve det nystartede samarbeidet med firmaet Blatchford i England. – Før hadde Blatchford mange standarddeler i sine proteser. Nå kommer de med nye computerkontrollerte knær. Disse følger brukerens bevegelser og registrerer endringer i gangmønsteret. De nye knærne gjør det mulig å bevege seg ned trapper med få problemer og holder igjen når brukeren går ned en bakke, slik at vedkommende ikke skal falle. Blatchford er et firma som har vært i sving i over 100 år. Da synes jeg det er utrolig moro at de

kan komme opp med nye og innovative produkter. Jeg synes for eksempel at det er veldig spennende at det er mulig å feste en liten sensor inne i protesen. Denne måler hvor ofte og hvor langt brukeren går og hvilke tider på døgnet en er mest aktiv. Denne sensoren kan være inne i protesen i opptil et år før en leser av resultatet. Hvis protesemakeren har gjort jobben sin, bør en jo se at aktivitetsnivået går opp etter at pasienten har fått ny protese. Jørn er opptatt av at protesebrukere må bli flinkere til å komme med tilbakemeldinger. – Blatchford har en egen avdeling med ingeniører som gjerne ønsker feedback på produktene som lages. Gode innspill er eneste muligheten til å komme videre. Derfor oppfordrer jeg medlemmene i Momentum til å være aktive og komme med ønsker. Jørn tillatter seg et sjeldent lite hjertesukk. – Jeg skulle ønske meg at de som bare sier "det virker ikke" kan være litt mer konkrete og si hva det er som ikke virker. Mange gir ikke beskjed om problemer og er så redd for å være til bry. Dette er helt feil, gi oss beskjed slik at vi kan bli enda bedre, er oppfordringen fra Jørn Kvamme i Ortopro.

Det nye ESK+ med vekt aktivert brems. Med forbedret sving og stanskontroll. ESK+ kan leveres med microprosessor kontrollert frembringer som gir mulighet for individuell justering for hver enkelt bruker slik at en får en myk og fin gange tilpasset hver enkels behov.

SLIPNOTT en krykkeknott med kuleledd og «tenner» som gir godt grep uansett underlag. Ifølge Bergensdamen Liv Sørensen, som har brukt disse krykkeknottene lenge, kan hun ikke klare seg uten dem. – De er helt suverene – jeg kan ikke gå uten, da sklir krykkene og jeg faller, sier hun, og anbefaler dem på det varmeste til alle som bruker krykker eller stokk.

De satser på bedre benamputasjoner

Ta det ikke for gitt at bilmekanikeren og tannlegen – og kirurgen og andre som arbeider med amputasjoner – alltid gjør en maksimalt god jobb.

TEKST: F. DAHL

FOTO: HANS H. REINERTSEN

Det finnes mange klagende beretninger fra folk som har hatt bilen på verksted og tennene hos tannlegen. Og spør du ortopediingeniør Robert Fuglø, kan du få høre at mye strengt tatt kunne vært gjort bedre også av fagfolk som på ulike vis arbeider med amputasjoner.

Fuglø arbeider i Ortopediteknikk AS' enhet i Tønsberg. Det er ikke bare hyggelig, det han forteller om amputasjoner. På en lysskjerm viser han at anonymisert bilde av en benstump, og han sier:

«Her kunne kirurgen gjort en mye bedre jobb.»

Prosjekt for bedre livskvalitet

Fuglø er fra Færøyene. Han skaffet seg utdanning i Sverige og jobbet på Island før han slo seg ned i Norge. Han og Ivar Goplen, lederen for Ortopediteknikk's aktiviteter i Tønsberg og Vestfold fylke forøvrig, er nå ikke bare opptatt med produksjon og tilpasning av proteser og andre daglige gjøremål. De og deres kolleger i Tønsberg arbeider også med et prosjekt som har som mål å gi benamputerte en bedre hverdag – gjennom en forbedring av det kirurgiske inngrep, av den umiddelbare etterbehandling samt av den påfølgende protesetilpasning og alt det andre en pasient skal igjennom.

Hvorfor denne konsentrasjonen om benamputasjoner? Prosjektfolkenes hovedforklaringen er at det store flertall av

amputasjoner er benamputasjoner og at det her er mest å vinne på en standardisert behandling med basis i et kvalitetssikringsprogram.

Prosjektet kalles Smart og går ut på å tilpasse et svensk konsept for norske forhold. Det gjennomføres i samarbeide med Sentralsykehuset i Vestfold, Tønsberg, og SSR (spesialsykehus for rehabilitering), Stavern.

«Vi ønsker å bedre livskvaliteten for benamputerte. En bra protese begynner på operasjonsbordet,» sier Fuglø, i det han viser til at en kirurg kan gjøre en god eller mindre god jobb – avhengig av utdanning, erfaring, engasjement, tid til disposisjon, innarbeidede rutiner der kirurgen arbeider og andre faktorer som spiller inn.

Et verktøy for fagfolk

Arbeidet i Smart-prosjektet består mer konkret i å utarbeide en databasert kvalitetssikringshåndbok – et verktøy som kan bidra til mer helhetstenking omkring en amputasjon, til bedre ivaretagelse og anvendelse av erfaringer fra Norge så vel som fra andre land. Kirurger, sykepleiere, hjelpepleiere, fysioterapeuter, ergoterapeuter, ortopediingeniører, ortopediteknikere og andre fagfolk som har med benamputerte mennesker å gjøre skal kunne benytte verktøyet.

«Alle skal vite hva som skjer, hva som har skjedd og hva som skal skje i forbindelse med den enkelte amputasjon. Vi skal ha en plan slik at alle involverte vet alt om prosessen,» sier Fuglø.

Eller som Goplen sier for å illustrere fordelene:

«Legen som er på vakt når en ikke planlagt amputasjon skal utføres, for

Fagfolk i arbeid ved Ortopediteknikk i Tønsberg. Ortopediingeniør og faglig leder Janecke Larssen (t.v.) sammen med ortopediteknikerne Bjørn Aker og Camilla Helen Roth.

Robert Fuglø (t.v.) og Ivar Goplen i Ortopediteknikk i Tønsberg redegjør for prosjektet som de håper vil bidra til en bedre livskvalitet for benamputerte – foruten å styrke Ortopediteknikks konkurransekraft.

eksempel etter en ulykke, vil ha en dokumentasjon tilgjengelig på hvordan han skal gå frem.»

Goplen og Fuglø understreker at all den databaserte informasjonen skal følge internasjonal standard.

Angående godt og mindre godt utførte amputasjoner, viser Fuglø eksempelvis til at jo mer en kirurg bevarer av et ben, og jo riktigere etterbehandling benstumpen får, jo bedre blir mulighetene for en god protesetilpasning.

«Hvis man for eksempel kan bevare kneet under en amputasjon, bør man gjøre det. Leger tenker ikke så mye på det som skal skje etterpå. Det er viktig å få dem til å gjøre nettopp det. Ved en god amputasjon er det lettere for meg å lage en protese,» forklarer Fuglø.

Penger å spare

At økonomi så visst er inne i bildet, legger ikke Fuglø og Goplen skjul på. En ting, forklarer de, er at Ortopediteknikk, som er i privat eie, ønsker å være best mulig skodd i forhold til konkurrerende bedrifter.

«Hvis vi ikke tjener penger, må vi legge ned virksomheten,» fastslår Goplen.

En annen side av saken, forklarer de to, er at maksimalt gode amputasjoner og maksimalt godt oppfølgningarbeide vil være god økonomi for det offentlige, dels i form av mindre liggetid på sykehus, dels i form av pasienter som blir mindre avhengig av støtteordninger.

Goplen sier at jo større interesse samfunnet fatter for Smart-prosjektet, jo lettere vil det være å spre resultatene av prosjektet til alle berørte fagfolk her i landet. Men han er vel innforstått med at det finnes verktøy som konkurrerer med Smart-verktøyet og at ikke alle fagfolk

nødvendigvis vil være enige med ham i at Smart-verktøyet definitivt er best.

«Jeg oppfatter det slik at det å sette av ressurser til å implementere dette, er manglende. Det å få legene med på å anvende det vi oppnår, krever at noen som har positiv erfaring med det, slår et slag for det,» sier Goplen.

Norge ikke verdensmester

Hvordan kvaliteten på benamputasjoner og oppfølgingen er i Norge? Robert Fuglø tenker seg om og svarer:

«Midt på treet i forhold til den øvrige verden.»

Men han og Goplen understreker at det finnes ulik kvalitet fra sted til sted i

Norge. De snakker spesielt rosende om kvaliteten ved Aker universitetssykehus i Oslo, men advarer ellers mot å tro at benamputasjonsarbeidet i storbyene holder bedre kvalitet enn det som finner sted utenfor storbyene.

«Store byer er ingen garanti for god amputasjonskvalitet», sier Fuglø.

Ivar Goplen (t.v.) og Robert Fuglø i Ortopediteknikk i Tønsberg. De satser på bedre livskvalitet for benamputerte – og på styrket konkurransekraft for Ortopediteknikk.

Momentum til kamp for fri ferdsel i utmark

TEKST: KAREN MORTENSEN

I 1988 vedtok regjeringen at bevegelseshemmede hadde rett til fri ferdsel i utmark. I 1995 ble lovgivningen endret slik at det ble opp til kommunene å behandle søknadene fra bevegelseshemmede. Stortinget var klar på at bevegelseshemmede skulle sikres samme rett som før til fri ferdsel. Men realiteten er at forskriften blir praktisert ulikt fra kommune til kommune. Momentum har reagert kraftig på forskjellsbehandlingen av funksjonshemmede. I et møte med Miljødepartementets representant Harald Ruberg gir han klar støtte til Momentums fortolkning av loven.

Avdelingsdirektør i Miljøverndepartementet, Harald S. Ruberg mener at lovgivers intensjon ble klargjort av det rundskrivet som ble sendt ut med loven i 1996. – Her gjør vi klart at det er en forutsetning at funksjonshemmede skal ha den samme muligheten som før til å få dekket sitt behov for å kjøre snøscooter, sier Ruberg. I henhold til et brev Ruberg har sendt Momentum, kommer det klart frem at lovendringen ikke skal gi varig bevegelseshemmede «med et reelt behov for å kjøre snøscooter» dårligere muligheter til dette enn tidligere.

Kun fem turer i året

Tor Dalsheim som selv er benamputert har kjempet hardt for å få omgjort den vilkårlige praksisen fra kommune til kommune og har tatt initiativet til å ta opp problemstillingen. Hans egen sak viser hvilke absurde konsekvenser det kan få at loven praktiseres ulikt fra sted til sted. – Jeg er født og oppvokst i Skåbu, som er en liten fjellbygd, sier Tor. Her er naturen en del av eksistensgrunnlaget. De som bor i Skåbu utøver jakt, fiske og nyter naturen året rundt. – Jeg har i oppveksten fått en enorm glede av å være ute

i naturen, forteller han. Tor begynte å jobbe for Kraftlaget Opplandskraft i 1978. Etter å ha jobbet på kraftverket i 6-7 år kom sjokkmeldingen som skulle forandre hele Tors tilværelse. Diagnosen ingen ønsker og få var blitt en vond realitet. – Jeg fikk konstatert beinkreft og det venstre beinet mitt måtte amputeres høyt oppe på låret. Tor måtte bygge opp tilværelsen på nytt. Muligheten til å komme seg ut i skog og mark var blitt svært begrenset. Vinterstid var det annerledes: – Ved hjelp av snøscooter kunne jeg komme meg ut i naturen som før.

Så bratt er det der Tor Dalsheim bor.

I 1988 vedtok Regjeringen Brundtland en endring i Motorferdselslovens forskrifter som gav sterkt og varig bevegelseshemmede en lovhjemlet rett til å bruke snøscooter i utmark. For å få lov var det nok å forevise «Parkeringsbevis for bevegelseshemmede» og be om tillatelse fra berørte grunneiere. En forskriftsendring i 1995 overlot ansvaret for innvilgelse av fri ferdsel til hver enkelt kommune.

I loven stod det imidlertid at «Det er en forutsetning i loven at funksjonshemmede skal ha den samme muligheten som før til å dekke sitt behov for å kjøre snøscooter.» (Loven om motorferdsel i utmark § 5 første ledd bokstav b). Selv om ideen fra departementet hele tiden har vært at alle funksjonshemmede skal ha fulle og like rettigheter som funksjonsfriske, viser det seg at forskriften praktiseres ulikt fra kommune til kommune. I Tor Dalsheims tilfelle fikk lovendringen store følger.

Tor eier en seter som ligger omtrent midt på kommunegrensen mellom Sør-Fron og Nord-Fron kommune. I Nord-Fron kommune kan Tor fritt benytte seg av snøscooter sin. Mens i Sør-Fron blir lovens bokstav tolket annerledes. – Her er det slik at jeg kun kan bruke scooteren min fem ganger på et helt år, sier en oppgitt Tor. – Det hele er jo absurd, sier han. – Det er jo ingen som vil bruke 100-120 000 kroner på en scooter hvis

en kun kan benytte seg av den fem ganger på et år. I tillegg til begrensningen på antall turer, må Tor Dalsheim avgi skriftlig rapport etter hver sesong for å redegjøre for turene han har tatt. – Forsøket på å få omgjort vedtaket har vært nytteløse, tiltross for at jeg har klaget vedtaket inn for Fylkesmannen i Oppland. Men Tor Dalsheim er ikke en mann som gir seg så lett og vil kjempe videre for sin rett til å benytte seg av naturen. – Jeg vil slåss for alle dem som er vant til å gi seg. Det er ikke rett at vi som har vært utsatt for traumet det er å bli funksjonshemmet, i tillegg skal miste de rettighetene vi har hatt i alle år.

Prinsippsak som handler om livskvalitet

Styrelederen i Momentum, Nils-Odd Tønnevoll, har engasjert seg sterkt i saken til Tor Dalsheim. – For noen av våre medlemmer er det å kunne ferdes fritt i utmark en vesentlig del av deres livsstil og livskvalitet. Det er en kilde til livsglede og en måte å unngå sosial isolasjon på. Etter en benamputasjon erstatter snøscooter bena/skiene og gir en mulighet for fortsatt å komme ut i naturen vinterstid. De av våre medlemmer som har snøscooter er glad i naturen og opptrer ansvarlig og varsomt, påpeker han. – Momentum betrakter dermed dette som en prinsipp-sak. I den grad dagens forskrift fremstår

som uklar, med fare for kommunale feiltolkninger, vil vi anbefale å presisere denne forskriftsendringens reelle betydning.

Storingsrepresentant Knut Storberget (Ap) mener at det er vanskelig å få gjort noe med at det er ulik praksis fra kommune til kommune. – Det at det er lokalt selvstyre i de enkelte kommuner inviterer til at det blir ulik praksis. Dette er prisen en betaler for at det skal være lokalt selvstyre. Det er også vanskelig å si at det er ulik praksis fra kommune til kommune fordi skadevirkningene på naturen kan være ulik fra et sted til et annet. Men for de som føler seg urettferdig behandlet har jo systemet en sikkerhetsventil med at det er klagemuligheter, sier Storberget.

Fylkesformannen i Oppland Frp, Morten Ørsal Johansen, synes det er uhørt å nekte funksjonshemmede adgang til å kjøre snøscooter. – Jeg er enig i at motorferdsel i utmark bør begrenses, men når det gjelder bevegelseshemmede som ønsker å kunne kjøre snøscooter utgjør det få mennesker, og de skal ha muligheter for å få dispensasjon. Det er faktisk lovfestet.

Tor Dalsheim i sitt rette element.

Amputasjonstreff SSR, Stavern

ANNE BERIT FLAATEN OG VELAUG WALLE.

For andre gang inviterte vi til amputasjonstreff på SSR Stavern, tidligere Kysthospitalet.

Da vi lenge har følt at nye, så vel som «gamle» protesebrukere og ikke minst deres pårørende, har behov for å møte andre i samme situasjon, ville vi gjøre noe med dette. Det viste seg etter en ringrunde at behovet for å utveksle erfaringer, bli kjent med likesinnede og høre om nyheter var stort. Det første møtet ble holdt våren – 04. Vi samarbeidet med Paul Hagen, kontaktperson i Vestfold, og han hadde mye å fortelle om likemannsarbeid. Med litt gruppearbeid ble det livlig diskusjon og utveksling av meninger og erfaringer.

Ønsket om ny samling var det enighet om. Det var et stort ønske om å få klarhet i bilordning da dette var til frustrasjon for mange.

Den 01.12.04 var mange innbydelser sendt ut og mange kom til vår største gymnastikksal som var pyntet med småbord og gjort hyggelig for kvelden. Ca. 35 protesebrukere og pårørende fant veien. En representant fra Trygdeetatens Bilkontor i Vestfold fortalte om deres arbeid, lover og regler. Det var en mengde spørsmål som hun kunne gi svar på. Etter en god time var de fleste fornøyd og Mette Flaaten fra Larvik Trygdekontor informerte så om trygderettigheter. Mange fikk opplysninger om ordninger de ikke ante eksisterte.

Representanten fra Trygdeetatens Bilkontor i Vestfold.

Fysioterapeut Aase Drabløs fortalte kort om gåskolen som startet på SSR den 11. november i år. 2 timer pr.uke,- en time med fysioterapeut og ortopediingeniør og en time bassentrening.

Under serveringen gikk praten livlig og mye ble diskutert. Enda et vellykket amputasjonstreff var over. Alle var interessert i ny samling på sen vinteren med nytt tema: nye protesetyper, nye forankringsmetoder etc.

Momentumprisen 2005

Kjenner du noen som har gjort en ekstraordinær innsats for amputerte?

Momentum delte ut Momentumprisen for første gang i 2004 som et forsøksprosjekt. Etter overveldende respons og mange gode forslag til prisvinnerkandidater ønsker vi å gjenta dette. Momentum ønsker på denne måten å gjøre det mulig å hedre noen som har gjort en spesiell innsats for amputerte og vi håper også i år å få inn mange gode forslag til prisvinnere.

I fjor var det bare ortopediingeniører som kunne nomineres til prisen, men på bakgrunn av mottatte innspill har vi besluttet å åpne opp for at også andre kan nomineres i år. Send gjerne forslag på en enkeltperson, et team, en avdeling, en institusjon/organisasjon eller en bedrift som på en eller annen måte har gjort en innsats langt utover det vanlige for amputerte og som du/dere mener bør få Momentumprisen 2005.

Alle som ønsker det kan nominere kandidater. Forslag må være begrunnet og inneholde navn, adresse og telefonnumre til både forslagsstiller og kandidat til prisen. Alle de foreslåtte kandidatene (med et lite forbehold om antallet) vil bli invitert til prisutdelingen. Prisen vil i år som i fjor bli utdelt i løpet av høsten. Sted, dato og andre detaljer omkring prisutdelingen vil bli fastsatt senere.

Flere opplysninger fås av Momentum-styremedlem Arnfinn Hellan, tlf. 97 72 90 61 eller arnfinn.hellan@etac.no

Forslag til kandidat til Momentumprisen 2005:

Begrunnelse (forsett på eget ark om nødvendig):

Forslagsstiller (navn, adresse, telefon/mobil/epost):

Forslag sendes innen 31. mai 2005 til:
Momentum, postboks 49 Skøyen, 0212 Oslo, faks 22 44 33 19
e-post info@momentum.nu

Vi søker deltakere til medisinsk klinisk studie for låramputerte

Vi søker etter lårprotesebrukere til å delta i et prosjekt som har som mål å bedre protesefunksjonen. Prosjektet gjennomføres ved universitetsklinikken på ortopedisk avdeling ved St. Olavs Hospital i Trondheim.

Krav til deltakelse

- Være amputert på midtre del av låret.
- Du kan ikke være amputert pga. dårlig blodsirkulasjon eller diabetes.
- Alder 20 — 65 år.
- Har vært protesebruker i minimum to år.
- Vanligvis ikke bruker av ganghjelpemidler innendørs.
- Ikke andre sykdommer eller skader som påvirker gangfunksjonen.

Dersom du er interessert kan du for nærmere informasjon kontakte:

Trøndelag Ortopediske Verksted AS

Trondheim
v/ Svein Sivertsen
– Prosjektleder – Ortopediingeniør
Tlf: 73 86 88 32

Ortopediteknikk AS

Stavanger
v/ Helge Walaunet
– Ortopediingeniør
Tlf: 51 88 56 60

Norsk Teknisk Ortopedi AS

Hamar
v/ Tømm Kristensen
– Oppfinner – Ortopediingeniør
Tlf: 62 57 44 44

Teknomed AS

Sandefjord
v/ Jon Andersen
– Ortopediingeniør
Tlf: 33 45 18 75

St. Olavs hospital

Trondheim
v/ Eivind Witsø
– Ortopedisk kirurg
Tlf: 73 86 80 00

Atterås Ortopediteknikk AS

Bergen
v/ Ketil Atterås
– Ortopediingeniør
Tlf: 55 27 10 99

OrtopediService AS

Kristiansand
v/ Paul Bjørneseth
– Ortopediingeniør
Tlf: 38 14 45 80

Les nærmere om prosjektet og metoden i beskrivelsen på neste side. ►

Forbedret protesefunksjon for låramputerte

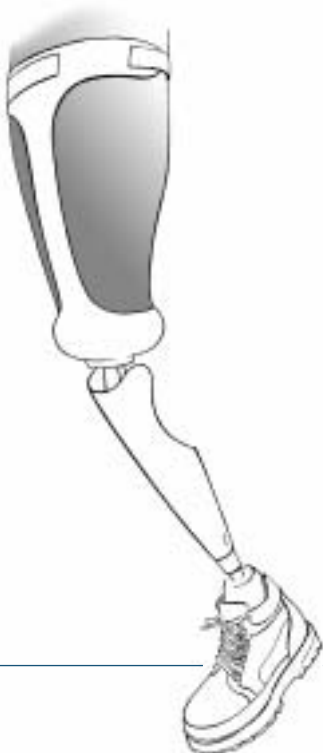
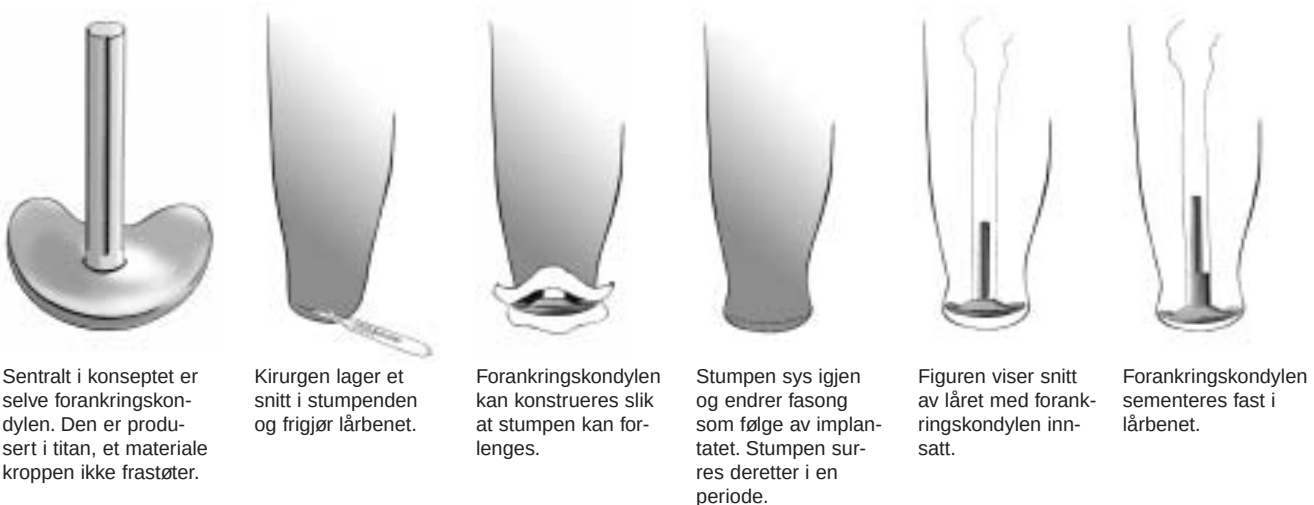
Dagens metoder

Tradisjonelt vil vektbæringen i en protesehylse for låramputerte foregå rundt bekkenets sitteknute. Protesehylsen går således høyt opp i lysken. Svært lite vekt bæres på stumpenden, der lårbenet ofte er spisst og uten særlig god bløtdelsdekning.

Forankringen av lårprotese kan løses på ulike måter. Tidligere var det mest vanlig å bruke et hoftebelte som oppheng. En annen løsning er forankring med vakum-ventil («suge-protese»). Ulike former for lainere, for eksempel silikon-hylser, er også blitt mer og mer vanlig å bruke.

Ny metode

I en pilotundersøkelse ønsker vi å påvise at innsetting av en titankondyle i lårbensen vil kunne gi en endebærende, rotasjonsstabil og godt forankret amputasjonsstump og en kortere, mer åpen og mindre omfattende protesehylse. Metoden skal således kunne føre til bedre protesefunksjon for låramputerte.

Den nye stumpfasongen gir mulighet for

1. stumpendebæring av kroppsvekten
2. forankring uten at protesen siger av stumpen
3. rotasjonsstabilitet
4. enklere protesehylser

Tidsaspektet:

Deltakelse i pilotprosjektet innebærer ca. seks reiser til St. Olavs Hospital i Trondheim i en 12 – 14 mnd. periode.

1. forundersøkelse
2. operasjon
3. tre etterkontroller; seks, ni og 12 mnd. etter operasjon/protesetilpassing

Tilpassing av protese kan utføres av et lokalt ortopedisk verksted som er tilknyttet prosjektet. Det må påregnes en periode på ca. to mnd. fra operasjon til protesetilpassing.

Program

MOMENTUM programkalender 2005

MARS

- Livsgledeutstillingen, Ålesund
- Aktivitetsweekend 4-6. mars, Radisson Beitostølen Helseport

APRIL

- Årsmøteweekend, 15-17. april, Hurdalsjøen Hotell
- Livsgledeutstillingen, Muritunet Rehab.senter, Valldal
- Reabsenter Molde

MAI

- Livsgledeutstillingen, Stavanger

JUNI

- Momentumweekend, 3-5. juni, Ulstein Hotel, Ulsteinvik

AUGUST

- Livsgledeutstillingen, Tromsø

SEPTEMBER

- Livsgledeutstillingen, Harstad
- Likemannsweekend, 23-25. sept, Rica Hotell Nidelven, Trondheim

OKTOBER

- Aktivitetsdag & Festmiddag med utdeling av Momentumprisen 2005, 6. oktober, Raddison SAS Plaza, Oslo

NOVEMBER

- Livsgledeutstillingen, Bodø

DESEMBER

- Julelunsj, 10. desember, Oslo
- Julekonsert, 11. desember, Bergen

Norsk Teknisk Ortopedi AS ble etablert i 1990 og har i dag 12 medarbeidere, hvorav 2 er ortopediingeniører. Bedriften har spesialisert seg på armproteser og betjener som samarbeidspartner de fleste ortopediske verkstedene i Norge med sin spesialitet. Norsk Teknisk Ortopedi AS har gjort en gjensidig avtale med en av

verdens største leverandører av ortopediske hjelpemidler for utvikling og utprøving av kommende generasjoner armutstyr. I de senere år har vi også utviklet en ny metode for forankring av proteser i samarbeid med samme leverandør. Dette arbeidet krever utviklingsarbeid i et internasjonalt samarbeidsområde.

Vi ønsker å styrke vår organisasjon og søker etter offentlig godkjent

Ortopediingeniør

– innenfor arbeidsområdet armproteser. I tillegg til ordinær pasientbehandling vil det medføre noe reisevirksomhet til våre samarbeidspartnere rundt om i landet.

Vi kan tilby en spennende jobb i en bedrift med høy faglig standard, som har et godt renommé og utfordrende arbeidsoppgaver. Lønn etter avtale, etablert pensjonsordning og et meget godt arbeidsmiljø.

For ytterligere opplysninger om stillingen ta kontakt med daglig leder Tømm Kristensen, tlf. 62 57 44 44.

Skriftlig søknad med CV sendes til; Norsk Teknisk Ortopedi AS, P.b. 10, 2312 Ottestad eller på mail til nto@ortonor.no

Alle henvendelser behandles konfidensielt.

www.presse.no

Armproteser er vår spesialitet

Norsk Teknisk Ortopedi er spesialister på alt innen armproteser og ortoser. Våre ortopediingeniører har lang erfaring i utarbeidelse av optimale løsninger etter brukernes ønsker og behov. Hvilke muligheter er det i ditt tilfelle? Ta kontakt for en samtale.

Norsk Teknisk Ortopedi AS | Vikaveien 17 P.b 10, 2312 Ottestad | Tlf.: 62 57 44 44 | Faks: 62 57 44 45 | nto@ortonor.no | www.ortonor.no

POLIKLINIKK

Spesialister i
Ortopedisk kirurgi
tar imot pasienter
på instituttet
hver uke.

Tilbudet omfatter
polikliniske under-
søkelser med
diagnostisering og
nødvendig oppfølging.

Ortopedisk Service

Servicen omfatter vurdering, måltaging,
tilpassing og kontroll av ortopediske hjelpe-
midler som fotsenger, løpsinnlegg, såler,
sko, proteser, støtteskiner, korsetter mm.
Timebestilling: Tlf 32 83 04 15

Drammen
Ortopediske
Institutt as

OFF. GODKJENT - MEDLEM WNOF

Rosenkrantzgt. 17, 3018 Drammen
Tlf: 32 83 04 15 www.doi.no

LIVSGLEDE!

Livsglede er en av de største
skatter du kan oppnå i livet;
gleden over å leve,
gleden over å finnes,
gleden over å være akkurat
den DU er!

Alkeveien 14 - 9015 TROMSØ
Tlf: 77 60 00 22 - Fax: 77 60 00 23
E-post: post@aktivortopedi.no
www.aktivortopedi.no

"STERKE PRESTASJONER GIR OSS NY KUNNSKAP"

Runar Steinstad
- sølvmedalje i VM i spyd 2003
- 6. plass i Paralympics 2004

**Senter for
protese-
tilpasning
i Vestfold**

 teknomed as
ortopediteknisk senter

Lingelmeveien 65, 3225 Sandefjord
Tlf: 33454533 • Fax: 33454534
E-mail: info@teknomed.no
www.teknomed.no

rtopediService AS

Totalleverandør av Ortopediske Hjelpemidler

Hovedavd. / Adm.
Avd. Lund, Kr.sand
Tlf: 38 14 45 80

Avd. Arendal, SSA
Tlf: 37 01 47 31

Avd. Sentrum, Kr.sand
Tlf: 38 10 58 20

Avd. Rogaland
Tlf: 51 53 81 30

Postboks 1038 Lundsiden, 4687 Kristiansand

www.ortopediservice.no

Totalleverandør!

- av ortopediske hjelpemidler

- Arm- og benproteser • Innleggsåler/fotsenger • Kneskinner
- Korsetter • Håndleddstøtter • Spesialsko/ortopedisk sydde sko
- Ankelskinner • Halskraver • Varmehjelpemidler

Tlf. **75 50 74 20** (fax **21**) Direkte tlf. protesebrukere **75 50 74 38**
E-post **post@nov.as** Åpningstider **man. - fred. 08.00 - 15.30**
Besøksadresse **Gidsken Jakobsens vei 32 8008 Bodø**

 Nordland
Ortopediske Verksted

www.vdesign.no 2005

Å være et
helt menneske,
er å føle seg
som et.

- proteser
- ortoser
- korsetter
- fotsenger og innlegg
- ortopedisk fottøy
- barnehjelpemidler
- sits

OCH ortopedi AS
www.och.no

Oslo & Akershus
23 28 82 00

Østfold
69 30 17 70

Telemark
35 56 15 50

Oppland
61 24 73 30

Møre & Romsdal
70 10 06 70

Hovedkontor, Møllendalsveien 8
Avd. Haukeland Universitetssykehus
Poliklinikk Betanien
Poliklinikk Fylkessykehuset Stord
Poliklinikk på gamleheimen i Odda
Poliklinikk, Åregjerdet 9A i Ålesund

Vestlandets ledende ortopediske verksted

Vi har alt innen ortopediske hjelpemidler:

Proteser/ortoser for ben og armer
Ortopedisk fottøy/oppbygg/fotsenger
Spesialkorsetter – Innleggsåler
Kompresjonsstrømper – Brokkinde mm

Ta kontakt

Møllendalsveien 8, 5009 Bergen – Telefon 55 20 64 60 – www.drevelin.no – drevelin@drevelin.no

När du som bäst behöver det...

Nu för amputerade
upp till 160kg!

Du kan lita på Impulse.™

Hur du använder din tid är upp till dig.
Att ge dig support under tiden är vår sak.

När vi undersökte marknaden upptäckte vi att Impulse™ är den mest prisvärda foten som ger dig en dynamisk respons. Impulse™ foten är tillverkad med avancerade kompositmaterial. Den är mer hållbar och underhållsfri samt passar en bred grupp av patienter.

Ohio Willow Wood • Rubanksgatan 9 S-741 71 Knivsta Sweden
Tel: +46 (0)18 34 92 91 Fax: +46 (0)18 34 92 90 www.owwco.se

OHIO WILLOW WOOD
free the body...free the spirit!

BUSKERUD TEKNISK
ORTOPEDIAS

Vennlighet

Innsikt

Erfaring

Vi spesialtilpasser:

- Proteser
- Ortoser
- Korsetter
- Fotsenger
- Ortopediske sko
- Såler
- Løpsinnlegg

Vinkelveien 2, Postboks 3568, 3007 Drammen

Telefon 32 80 93 93 • Fax 32 80 93 94 • e-post: post@bto.no • www.bto.no

På samme adresse finner du Ortopediklinikken AS med spesialist i ortopedisk kirurgi

**NORD-NORGES
ORTOPEDISKE VERKSTED AS**

**Individuelt tilpassede
hjelpemidler:**

- proteser
- sko
- ortoser
- såler
- korsetter

(NNOV), Mellomveien 23, 9007 Tromsø, Tel 776 00 810, Faks 776 00 830, E-mail: post@nnov.no

TOVAS

Trøndelag Ortopediske Verksted AS
St. Olavs Hospital, 7006 TRONDHEIM

Ditt behov - vår utfordring

Les mer om vår virksomhet på
www.tov.no

SERVICE MED ORTOPEDISKE OG TEKNISKE HJELPEMIDLE

Produkter

- Ben- og armproteser
- Ben- og armortoser; støtteskinner
- Korsetter
- Ortopediske spesialsko
- Innleggsåler og fotsenger
- Varmehjelpemidler for kuldeintoleranse
- Kompresjonshjelpemidler for brannskadet hud
- Sitteskall

Tjenester

- Vurdering av behov
- Måltaking og avstøpning
- Produksjon
- Trening og opplæring
- Justeringer og reparasjoner
- Etterkontroll og oppfølging
- Forskning og utvikling

Trøndelag Ortopediske Verksted - St. Olavs Hospital - Olav Kyrres gate 17, 7006 Trondheim - Telefon: 73868832 - Telefax: 73530501 - E-mail: post@tov.no

har gleden av å presentere
nyhet fra
ENDOLITE

Ulikt andre stabiliserende knær gir ESK⁺ deg en unik støtte på grunn av den nye Progressive Release™. Når du bøyer foten fortsetter det å forsiktig stabilisere, og gir en sikker og komfortabel gange. Progressive Release™ fungerer når du vil det skal.

ESK⁺ med glidepyramide er det siste tilskuddet. Det gir bedre passresultater for brukere med lange stumper, og forskjellige tilkoblingsmuligheter gir en optimal plassering av kneet og dermed den beste gangen og utseendet.

**Vi forventer at våre knær virker,
det samme kan du!**

Ortopro AS tilbyr kompetanse og kvalitet som dekker alle brukerbehov!

ESK⁺
ESK⁺

Otto Bock®

QUALITY FOR LIFE

Harmony – for deg som vil ha det beste!

Innovativ ned i minste detalj: det nye Harmony®-systemet reduserer effektivt luften mellom protesehylsen og lineren som stabiliserer stumpvolumet. Sirkulasjon og proprioepsjonen forbedres. Gjennom den integrerte demprings- og torsjonsfunksjonen tilpasser systemet seg individuelt etter dynamikk og kroppsvekt. Dette er vesentlige faktorer for mer sikkerhet og komfort i hverdagen.

Harmony® P II System 4R144 till 100 kg Kroppsvekt / brukervekt

Harmony® HD System 4R150 till 150 kg Kroppsvekt / brukervekt

Otto Bock Scandinavia NUF

Verkseier Furulunds vei 12 · NO/0614 Oslo · Telefon 23 14 26 00 · Fax 23 14 26 56 · info@ottobock.se · www.ottobock.se

... onsdager, hverdager,
fridager og andre dager.
Noen ganger veldig ulike,
noen ganger veldig like,
hele tiden.
Da er det godt å variere,
skifte stilling, skifte fot.
Godt og viktig for kropp og sinn ...

XtenderTM

HØYDEREGULERENDE STØTDEMPER

- et bedre liv

... Erfarne protesebrukere har spurt etter en protese som kan tilpasses behovet der og da. Litt kortere noen ganger, særlig for turer ut, og gjerne slik at steget blir litt mykere.

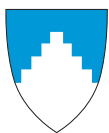
Xtender høyderegulerbar støtdemper, utviklet og produsert i Norge, er en direkte følge av initiativ og etterspørsel fra brukere. Enkel å betjene, trinnløs og diskret. Gjør foten litt kortere, turen litt lengre og livet litt triveligere ...

Kontakt din ortopediingeniør eller IN-LIEU for mer informasjon.

Momentums lokale kontakter

Vi er til for deg og dine. Kontakt oss gjerne:

Oslo og Akershus:
GEIR BORNKESSEL
geir.bornkessel@ncc.no
T: 97 15 58 78

Hordaland:
KJELL MJÅTVEDT
pegging@online.no
T: 56 17 80 12

Østfold:
ARNE FREDRIKSEN
lajfrede@online.no
T: 69 27 51 39

Sogn og Fjordane:
GUNNAR SKAHJEM
gs2000@frisurf.no
T: 91 37 49 94, 57 63 36 69

Hedmark:
RUNE SØSTUEN
livkarins@yahoo.no
T: 47 02 10 94 (62 42 53 58)

Nord-Trøndelag:
ELSA SOFIE SOLBERG (Skogn)
T: 74 09 97 76 (99 51 41 12)

Oppland:
BJARNE FREDRIKSEN
bfred@online.no
T: 61 23 07 52 (91 31 42 81)

Nordland:
PER MEBY (Bodø/Salten)
per@meby.no
T: 75 58 01 35 (93 41 33 88)

Buskerud:
HELGE BORGEVAD
helge.borgevad@selvaag.no
T: 90 16 26 81 (32 85 64 26)

JAN-HENRY SØBERG (Vesterålen/Lofoten)
jan_henry48@hotmail.com
T: 76 15 17 14 (91 32 65 70)

Vestfold:
PAUL HAGEN
p-hagen@online.no
T: 33 46 14 85 (95 70 86 04)

FREDRIK JOHANSEN (Vesterålen)
T: 76 12 47 20 (41 67 78 36)

Telemark:
ØYSTEIN SERKLAND
ecmo@online.no
T: 35 94 12 84 (95 14 15 42)

ODD HARALD KRISTOFFERSEN (Ofoten)
odd.harald@dnet.no
T: 93 62 38 92

Vest-Agder:
BJØRG NODELAND
mnod@frisurf.no
T: 38 15 70 03 (90 66 31 37)

Troms:
WILMAR HANSSEN (Sør-Troms)
T: 77 07 18 75 (98 49 26 05)

Aust-Agder:
BJØRG NODELAND
mnod@frisurf.no
T: 38 15 70 03 (90 66 31 37)

HÅKON GEBHART (Nord-Troms)
gebar@online.no
T: 77 65 00 69 (41 64 03 50)

Rogaland:
PER MAGNE MADSEN
T: 51 55 61 10 (97 76 17 19)

Finnmark:
JILL HELEN NILSEN
jill-he@online.no
T: 78 43 43 23 (91 39 57 95)

Et godt liv forlenger latteren...

Meld deg inn i Momentum !

Hvem er du? Du er en av oss. Vi er akkurat som alle andre. Vi er unge og gamle, kvinner og menn. Vi er opptatt av hverdagslige sysler, fritidsaktiviteter, jobb, bolig, bil, reiser, kjærester, familie og venner. Det eneste vi egentlig har til felles, er at vi har amputert eller er født uten arm eller bein. Dette bringer oss til gjengjeld tett sammen. Vi har det gøy og du er hjertelig velkommen inn i fellesskapet.

Hva kan du bli med på?

Vi ønsker å bidra til livsglede gjennom informasjon, muntrasjon og inspirasjon. Du kan delta på møter og seminarer hvor aktuelle temaer tas opp og hvor vi alle blir kjent med hverandre. Du får medlemsbladet fire ganger i året med siste nytt på protesefronten og reportasjer fra alle arrangementene våre. I tillegg har vi et stort nettverk av protesebbrukere som har bearbeidet sin situasjon, og som gjerne stiller opp for andre. Dette kaller vi likemannsarbeid.

Åpent for alle

Hvis du er i nær familie eller venn til en amputert, kan du ha stor glede av et medlemsskap. Du får se at andre har lagt historien bak seg og du kan bygge opp et sosialt nettverk. Du som arbeider med rehabilitering kan også ha glede av et medlemsskap. I Momentum møter du et inspirerende interesseforum bestående av helsepersonell, protesebrukere m.v. Alle ortopediske verksteder, sykehus, opptreningsentre og leverandører er også velkomne som medlemmer for å fremme saker av felles interesse.

Om Momentum

Vi er en interesseforening for arm- og benprotesebbrukere, pårørende og alle som er interessert i rehabilitering. Momentum ble etablert i 1996 og har over 500 medlemmer. Styret består til enhver tid av personer hvor minimum 2/3 selv er protesebbrukere. Foruten likemannsarbeid, ivrer vi for at protesebbrukere skal få en best mulig hverdag. Vi arbeider bl.a. for optimal amputasjonskirurgi – og rehabilitering, ortopedisk service og smertebehandling. Momentum er tilsluttet FFO.

Bli medlem du også... *Innmelding*

Fyll ut og send inn. Porto er betalt!
Eller meld deg inn på www.momentum.no
Du kan også benytte faks nr 22 44 33 19

Kan sendes
ufrankert i
Norge.
Momentum
betaler
porto

Ja! Jeg/vi ønsker å bli medlem i Momentum! Satsene gjelder for 2005

Kryss av:

☐ Hovedmedlemskap kr 200
for protesebbrukere	☐ Støttemedlemskap kr 100
for pårørende, venner, helsepersonell osv.
☐ Familiemedlemskap kr 300
en bruker og en el. flere husstandsmedlemmer	☐ Bedriftsmedlemskap kr 1000
for institusjoner, verksteder og leverandører

Navn _____

Adresse _____

Postnr./Sted _____

Telefon _____

E-post _____

Se www.momentum.no hvis du ønsker mer informasjon før du melder deg inn, eller kontakt Elin Holen på tlf: 99 01 66 92 eller e-post: info@momentum.no

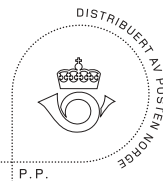
SVARSENDING

Avtale nr 140116/21

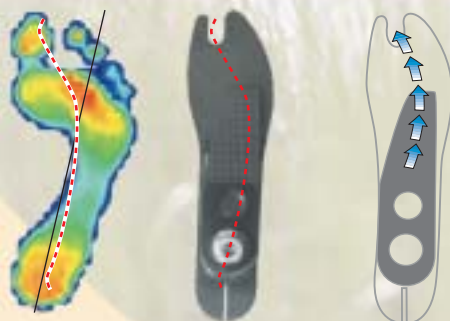
MOMENTUM
SKØYEN BEDRIFTSSENTER
0212 OSLO

A PRIORITERT
PRIORITAIRE

NORGE

Returadresse:
Momentum
pb 49 Skøyen
0212 Oslo

Flex-Foot® Axia™

Med Axia har du en god stabilitet samtidig som du får en naturlig ankelbevegelse. Axia gir en god funksjon og en naturlig gange.

Velg Flex-Foot så vet du hva du får.

Kontakt din ortopediingeniør eller besøk vår hjemmeside
www.ossur.com for mer informasjon.

Life Without Limitations